

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Observatoriulu ese de doue ori in septimana, mercuria si sambat'a.

Prețulu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in lăintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usuru prin assemnatiunile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariulu Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 55.

Sibiu, 11/23 Iuliu 1879.

Anulu II.

Cestiunea emanciparii jidaniloru din Romani'a.

Diariistic'a germano-magara nu numai din monarhia'năstra austro-ungaria, ci si cele mai respandite foi din strainetate se preocupa cu cestiunea emanciparii jidaniloru din Romani'a, ce in momentele de fatia a devenitu o crisa acuta, respective cestiune de cabinetu dupace ministrulu-presiedinte Bratianu si-a si datu era Domnitoriulu ia si primitu demissiunea invitandu si insarcinandu — precum ne anuncia scirile mai recenti telegrafice — pre Demetriu Ghic'a cu formarea noului cabinetu.

Caus'a acestei crise este, — precum se scie — diverginti'a escata intre pareri, cu privire la resolvirea dispozițiunei din punctulu 44 alu tractatulu de Berlin croitu de cătra poterile europene, prin care independinti'a Romaniei s'a facutu pendinte dela esecutarea acestui punctu relativu la conditiunile de naturalizare ale strainiloru veniti in Romani'a, adeca nu numai a jidaniloru, ci si a tutroru neindigeniloru fara osebite de nationalitate si confessiune.

In decursulu desbateriloru in camera si dupa multe din cele mai insufletite discursuri ale deputatiloru, modulu celu mai corectu si eficace la resolvirea cestiunei si respective pentru esecutarea corespunditoare si practica a susu atinsulu punctu conventionalu, s'a stabilitu intru revidiurea Art. 7 din constitutiunea tierii, adeca modificarea celuia in consonantia cu recerintiele indigitate prin acelu punctu din conventiune. Regimulu Bratianu, in butulu celoru mai incordate nusiuntie nu i succese a-si face o majoritate spriginitoare.

Angustulu spatiu nu ne permite a comunica lectoriloru nostri tote câte le scriu diariiele straine despre acesta cestiune, acum cea mai inportanta intre evenimentele politice externe. Cea mai buna si esacta informatiune asupra ei, o aflamu clarificata si caracterisata in not'a diplomatica a ministrulu de externe Campineanu tramisa cătra agentii de langa poterile europene pe carea o publica diariulu germanu din Vien'a „Neue Freie Presse“ in Nr. 5350 din 19 l. c. si care negresitu că va fi reproducu si in colonele acestui diariu.

Intr'acea inse este bine si necessariu, că lectorii nostri, mai vertosu cei din Romani'a pe cari

ii privesce si interesedia mai deaprobe cestiunea, se scie cum se pronuncia asupra ei diariiele de dincoci, anume cele germane magiarone simpatice jidaniloru si cele magiare?

Precandu cunoscutulu mare organu alu „Aliantie israelite universale“ celu mai latitu si cetitu diariu „Pester Lloyd“ in Nr. 197 din 18 l. c. intr'unu articulu de fondu, tractandu cestiunea din punctulu seu de vedere pronuntiatu jidovescu speculativu, isbesce in regimu, camera si deputati pentru atitudine loru fatia de jidani si se folosesce de cei mai persifatori si infruntatori termini, dupa cum i cam este datin'a a scupa la tote ocaasiunile candu se ocupa de Romani'a, — atunci diariulu gubernamentalu magiaru din Budapest'a „Hon“ in Nr. 171 din 16 l. c. surprinde pe lectorii sei cu o corespondentia datata din Bucuresci si subscrisa de cunoscutulu Ludovicu Vandory redactoru alu diariulu magiaru ce apare in Bucuresci sub nume de „Bukuresti Hradó“ in care nu arare ori au fostu batjocuriti romanii de dincoci si de dincolo de Carpati, precum insusi o spune pe fatia in esordiuulu corespondintiei sale alu carui copriusu este urmatoriulu:

„Amu fostu in Budapest'a, dar' n'am avutu atata timp, că se potu cerceta mai adese ori onorat'a redactiune a foicei d-vostre, de si asiu fi doritu acesta mai cu sama, că se ve pocu dá deslusiri verbale mai detaiate in cestiunea „jidovésca“, care e la ordinea dilei in Romani'a, că se ve pocu comunica mai pe largu in catu e corecta sau nu purtarea camerei Romaniei si a regimulu in cestiunea „jidovésca“; dar fiindu că tote aceste nu le-amu potutu face din caus'a scurtimei timpulu si a multeloru afaceri, fia'mi ertatu de si pe scurtu a ve inpartasi in acesta afacere vederile mele castigate in urm'a experientieloru facute in decursu de unu siru lungu de ani.

Se nu fu acusat, că dora asiu fi contrariu neamulu jidovescu, departe e de mine acesta; din ania iubescu pe patriotii jidovi din Ungari'a si mai bine amu invetiatu a'i cunosce departe de patria — in strainetate. — Mai multe sute de Jidovi magiari locuescu in Romani'a de decenii, si nu că dora 'si-ar uitá limb'a, dar' nu affi familie de jidovu magiaru, unde copii se nu invetie mai antaiu limb'a magiara, si nu numai că vorbescu unguresce, dar' si sciu simti unguresce.

Trebuie se premitu inca si aceea, că nepreocupatu ve scriu aceste renduri, voindu a servi purulu adeveru. Liberu si sinceru v'amu scrisu si atunci din Bucuresci, candu Russulu a fostu domnu aici si candu Romani'a si press'a ei ne urau pre noi Magiarii. Liberu v'amu

scrisu si atunci candu sabi'a lui Damocle aterna asupra capulu meu, si daca amu avutu curagiu a ve scrie despre lucruri incorecte, au nu este datorinti'a mea a ve vorbi si despre cele corecte?

Romani'a este nemijlocit'a vecina a Ungariei; in multe privintie interesele nostre sunt identice si asia e cu atatu mai de lipsa că in patria mea se se cunosca adeverule.

Acestea premise se vedemu, corecta e purtarea Romaniei fatia cu punctulu 44 alu conventiunei din Berlin? Se cautamu corecta e revidiurea punctulu 7 alu constitutiunei romane asia dupa cum voiesce legislatiunea Romaniei a'lu revidiui?

In Romani'a aflamu 300 mii de Jidovii poloni (er' nu 130 mii — dupa cum sustiunea „N. P. J.“ in Nr. de Sambat'a trecuta.)

Inre acestii 300 mii Jidovi nici cu lamp'a lui Diogene n'amu affa nici pe unulu, care se simtia romanesc, — acestia se nusiuescu numai spre aceea, că se aduca Romani'a la sapa de lemnu apoi că tradatori se o arunce in ghiarele Muscalului; Jidovii din Moldov'a nu camatorescu cu 60—70% ci su 600—700%. E dreptu că in Romani'a nu se affa nici unu Jidovu polonu, care se nu vorbesca limb'a romana, dar' ei nu pentru aceea invatia romanesc, că se póta dice: „Se traiasca patria“, ci pentru aceea o invetia, că se póta striga: „Piara Romani'a“. Jidovulu polonu nu este, cum au fostu Jidovii nostri magiari inainte de emancipare, cari in anii 1850 au plansu impreuna cu noi, in anulu 1861 s'au bucuratu impreuna cu noi si in 1867 impreuna cu noi au serbatoritu, fara a fi fostu emancipati.

Jidovulu polonu nu scie ce este patriotismulu, Jidovulu polonu nu scie ce e anim'a, ce e sufletulu; elu nu cunosce aceste scantei domnediesci, elu numai un'a scie: usur'a fara sufletu; numai unu lucru e sacru inaintea lui: egoismulu cu ori-ce pretiu.

Se nu intrebe poterile europene pe crestini, daca e adeverata asertiunea mea? ci intrebe pre Jidovii francesi, germani, austriaci sau magiari, cari locuescu in Romani'a; dela acestia se cera informatiuni despre coreligionarii loru si apoi se judece.

Poterile europene cu esceptiune de Austro-Ungari'a solicitedia cu tota seriositatea emanciparea Jidoviloru, ba amenintia chiaru pe gubernulu romanu, daca nu va esecutá catu mai curendu punctulu 44 din conventiunea dela Berlin, nu dupa cum cere mintea sanatos'a, ci dupa cum pretinde interesulu „Aliantie israelite“.

Da! Natiunea si regimulu romanu voiescu a esecutá punctulu 44 — inse asia dupa cum le dictedia spiritu acestui punctu — asia cum le o permitu interesele morale si materiale ale Romaniei. Acela care pretinde dela Romani'a mai multu e inamiculu Romaniei, acela doresce nimicirea Romaniei, că-ci in acelu momentu, candu Romani'a va emancipa preste totu pe Jidovii din Moldov'a, in acelu momentu ea este din punctu de vedere economicu nimicitu.

Foisiór'a „Observatoriulu“.

Materialu pentru biographi'a lui Andreiu Murasiannu.

(Din corespondenti'a lui Andreiu Murasiannu.)

Clarissime Domine!

Sibiu, 19/4 1861.

Am cititu cu multa placere pretios'a D-tale scrisóre din 17 Aprile, si 'ti multiurescu din profundulu animei pentru ostenelele ce ai facutu pentru mine. — Eu la gól'a translatura, că-ci nu este inpreunata, cum a fostu aci, cu rangulu de concipistu, am ajunsu numai că Pilatu in Credo, nu am cerut'o cu gur'a au inserisu la sufletu de omu, că-ci ea nu e pentru mine; precum D-ta bine scii, la translatur'a din Clusiu a'si avea a traduce din roman'a in magiara si vice-versa, asta din urma totu ar merge, dar' cea dintai nu de locu, că-ci eu de 11 ani nu am mai prinsu carte magiara a mana apoi nici-odata nu am fostu asia de perfectu in limb'a magiara, că se fu potutu indrasni a stilisá dupa spiritulu celu nou, va se dica din capulu meu nu aveamu cuventu se-o ceru nici-odata; dar' eata cum s'a intemplat. Dunca si Alduleanu au fostu de multu avisati, că voru merge consiliarii la Clusiu. Femeile loru cu femeia mea, mai alesu Alduleana, traiau forte bine; acesta audindu că barbatu 'i merge la Clusiu, a miscatu tote barrierele animei barbatulu seu, că acela cu ajutorulu lui Dunca se'mi castige si mie quo cunque pretio unu postu in Clusiu, că se fia femeile (sic) la olalta.

A vinitu tréba alegerii consiliariloru, s'au alesu Dunca si Alduleanu; a vinitu rendulu se se aléga secretarii, dar consiliarii nostri nu erá pe acolo. La acesta propunere de secretarii, nu sciu bine in Clusiu au in Vien'a s'a intemplat se dice, că s'ar fi atinsu ceva si de mine, că de celu mai vechiu concipistu alu gubernulu

germanu dela noi, dar' audindu unu magiaru, ce stá intr'unu fundu alu salonulu numele Muresianu, a intrebatu: Acela este, care a compusu „Destéptate Romane“? respondindui ceilalti, că e acela, ar fi disu incetu: Na, jol vagyon.“ — Va se dica secretariu nu me am facutu.

A vinitu mai tardiu rendulu la alegerea concipistiloru, dupa-ce mersese la Clusiu si Dunca cu Alduleanu si au asistatu ambii la alegerea concipistiloru, se vede treb'a ca aici de mine nu a fostu nici vorba. Asia dara am cadiutu si din concipistu. — Ce se faca ei acum, că se me imbrace si pe mine cu ceva? Se sculara si votára cu totii romanii consiliarii, că trebuinti'a neaparata ar cere, că si mai inainte, infintiarea postulu de „román nyelvböl fordito“. Aici sórtea póte dupa recomandatiunea domniloru mei, cu cari eu in viati'a mea nu amu fostu vorbitu de nici unu postu, a cadiutu pe mine se fu eu simplu translatoru si inca cum sta in decretu, cu leafa de 472 fl. 50 cr. val. aust. adeca plat'a cea vechia de 450 fl. pe care o avu fratele Bobu, si pe care 'lu pusesera translatoru din cancelistu. Acesta e se fia si rangulu meu, va se dica, din concipistu cu a 9 classa de diete, cancelistu cu a 12 classe de diete. Cu tote aceste in decretu 'mi se dice, că s'a scrisu totu-odata susu, că se se aduca salariulu celu de 472 fl. 50 m. a. la 840 fl. m. a.; dar' de categoria rangulu nu atinge nimicu; va se dica, remane si pe viitori rangulu de cancelistu. — Eu decretulu mai tienu ceva timp, cam pana la pasci, apoi ilu tramitu frumosu indaraptu, escusandu 'me, că nu am acea desteritate, că se potu traduce bine si curatu din romanesc in magiara, si mai incolo că am unu baiatu la Gymnasiulu germanu in Sibiu, pe care ducendu'lu la Clusiu, si nesciindu unguresce, ar trebui se taie caniloru frundie.

Adaoge! A séra veni la noi femeia lui Alduleanu cu o scrisóre dela barbatu in mana, si dice, că ia demandatu se mi o citésca, ce este despre mine. Acolo de mine stá: „spune fratelului Andreiu, că acum se nu indrasnesca aveni la Clusiu, chiaru de l'aru chiamá cu forti'a, ci se astepte, că pe

pasci vinu eu acasa, si atunci ilu voiu luá cu mine.“

Ce va se dica acesta nu sciu! — Eu dar, se fi siguru, că 'mi dau dimissiunea din postulu de translatoru si la Clusiu nu me ducu de felu! La lun'a lui Iuliu vinu cu familia cu totu la Brasiovu si petrecu pana in primavar'a viitoare, candu apoi trecu Carpati cei mandrii carii mi-au fostu pururea pretiuiti, si me asiedu dincolo. D-da la Brasiovu nu poti se strabati cu mine de senatoru, că-ci eu sunt din Bistritia si Comesulu mana pe ómeni la patria loru. — Fa ce poti. Cu aceste sarutandute remanu*)

Alu D-tale frate in dreptate

Andreiu m. p.

Clarissime Domine!

Sibiu, 20/8 Maiu 1861.

Am primitu onorat'a D-tale epistola din 16 a. c. si cele cu bunatate impartasite le-am luat la ania. In epistol'a de mai inainte eu am scrisu, ca nu am primitu postulu de simplu „fordito“ din caus'a limbei magiare in care nefindu eu asia tare, numai ma'si fi prostituatu. In decretulu meu a statu curatu, că léfa mea este 472 fl. 50 cr. ö. W., inse se apromite, că totu-odata se scrie la curte, că léfa dela 472 fl. 50 cr. ö. W. se se marésca

*) Acesta epistola si ceea ce urmédia arata la lumin'a dilei adeveratele cause mai próspete ale amaratiunei sufletesci de care erá petrundu Andreiu Murasiannu in a. 1861. Maltratarea morale din partea gubernulu de optu luni alui Miko si Kemény, o simtia elu pana in renunchi; se si necajia, că pe langa tote incordarile nostre nu amu fostu in stare de a'i castigá nici lui — nici altora functiunea de senatoru in vreunu municipiu sasescu. Suferintiele sale de mai inainte inca'i erá in memoria prospeta. Elu isi perdú tota patientia si cadiu cu spiritulu.

Red.

Romani'a astfelu voiesce a satisface punctului 44 din conveniunea de Berlin, că modifica punctulu 7 din constituțiune într'acolo, că toti aceia, cari sunt in-pamenteniti in Romani'a se se bucure de tôte drepturile civile si politice, pre Jidovi ii privesce preste totu de straini, nu le ia inse calea si modulu spre a se poté face cetatieni romani. — Jidovulu că si cresti-nulu poté petitioná pentru in-pamentenire si acésta i se va dá si lui cá si crestinului.

Astfelu voiesce Romani'a a resolvi cestiunea jido-vésca, si cine cunósce inpregiurarile de aci, acela nu poté de cătu se apróbe acésta procedere prevedietóre si acomodata."

Deocamdata credemu a fi de prisosu a mai face vre-unu comentariu la aceste descoperiri ale compatriotului nostru magiaru, — in-pamentenitu in liber'a Romani'a. — Mai eclatanta si plausibila reflecșiune asupra aberatiunilor lui „Pester Lloyd“ decâtu cum o face acésta corespondentia a d-lui Vandory, nime dintre ai nostri, nici unu diariu romanu nu i-o aru poté face.

Dar' lui „Hon“ i si paru reu de acésta sinceritate, pentru aceea indata a dou'a di, adeca in Nr. urmatoriu 172 din 17 l. c. se si grabi a dá alta fatia lucrului, accentuandu in altu articulu de fondu totu in cestiunea jidanilor: „că cele desfasiurate in corespondenti'a publicata in numerulu precedente, — adeca in a lui Vandory se se considere numai cá vederi de ale celoru interesati din Romani'a (!)“ Vede dómne cá si candu aru vrea se-lu scuse inaintea „Aliantie israelite“ pre bietulu corespondinte alu seu care din capulu locului a declarat negru pe albu că totu ce scrie este o afirmatiune basata pe esperintiele sale proprii si este purulu adeveru necontestabilu.

Asia isi intielege si isi implinesce missiunea sa ministerialulu „Hon“. Curtius.

Romani'a.

Revisuirea constitutiunii.

Proiectulu propusu de d. Braescu.

Art. 7. Insusirea de romanu este originala sau dobandita; ea se conserva si se perde potrivit reguleloru statornice de legile civile.

Este romanu originalu celu ce descinde din familie cu sange romanu, de origine traditionara, care este nascutu din parinti cetatieni romani si crescutu cu religiunea, limb'a si moravurile nationale ale acestei tieri.

Insusirea de romanu, la care se refere si art. 8 alu Constitutiunei, este singur'a, care concede drepturi comunale si politice, precum si dreptulu de a dobandi proprietate de imobile rurale si urbane; acésta insusire poté fi acordata strainului in conditiunile urmátore:

A. Membrulu unei natii constituite de ori-care religiune, dintr'unu Statu esistentu organisatu, autonomu si de sine statatoriu, unde Romanulu are perspectiv'a si dreptulu a fi indigenatu, voindu se'si schimbe patri'a si se devina cetatienu romanu, se va presentá, in persóna, la sonsiliulu de ministri, depunendu'i urmátorele acte:

la 840 fl. v. a., ér' de rangu in decretu n'a fostu pomenire de locu decâtu cum ti-am disu, „fordito“. Apoi nefindu vorba de rangu, de sine se intielege, că la Clusiu rangulu translatorului a fostu si este class'a a 11 cancelistu, cum a fostu D. Bobu, de care se nu te indoiesci nimicu. Dara mie imi pare fórte bine, că am scapatu asia usiurelu, că-ci officiulu de translatoru imi erá de nesuferitu. Capatandu ceva coprinde in Brasiovu, că se potu tienea cas'a'mi, nu a'si trece in Romani'a: că-ci eu o sciu destulu de bine cum le mergu la ai nostri trebile acolo, in sa „nevoi'a n'are voia.“ — Archiepulu Siolutiu nu vine la Sibiu, că-ci a me'su cestu de aici la elu. — La 15 Maiu au fostu de aici mai multi la Blasiu, la serbarea ceremoniei din 1848. Totu ce am intielesu, că se a otaritu acolo mai insemnatu, ar fi invoierea pentru adunarea unui congressu nationalu din tóta Moarchi'a austriaca, pentru-că s'a determinatu cum audu a se petitioná la Imperatulu.

La Sibiu au facutu sasii cu alegerea amplotiloru romani si mai mare scandalu, decâtu in Brasiovu; că-ci Vineri au alesu pe fratele Rosca, ginerele propopului Panovits, juristu, nascutu in Seliste in suta, séu in comunitate, unde a respunsu 14 fl. v. a. cá cive, si Sambata erá se'lu aléga de Senatoru et Inspectoru peste Seliste. Omulu o avea cá a mana, si candu colo ce se vedi, remase cu c... in balta, că-ci D-lu Conradt Schmidt, procuratorele financiaru, venindu numai in dilele trecute dela Vien'a unde fusese chiamatu, a sucitu tréb'a in mijloculu votatiunei, cătu Rosca pentru neajunsulu voturiloru, a remasu pe josu. —!!!

Altu romanu Wladu Chioru din Bungard, vorbindu cu comitele, s'a intielesu că se'si cumpere la Sibiu ceva mosióra; elu de locu si cumpara inca in aceeași di o fenatia cu 450 fl. v. a., cu sperantia că va intrá in comunitate si la magistratu cá Senatoru, că-ci este érasu juristu, si a fostu adjunctu judecatorescu; inse candu a mersu cu chartiile gata, sasii ilu detersu pe usia dicundu, că s'a pomenitu prea tardiu, si acum se poté apucá elu singuru, că se 'si cosésca livad'a.

Pe Bologa la indreptatu comitele se mérga la vatr'a lui, unde s'a nascutu, la Nocrich, că acolo ilu poté face si Königs-Richter, ma in Sibiu nu!!! — Cu aceste recomandatu amórei D-tale celei fratiesci, si

a) O petitiune legalisata, prin care va declará dorint'a si voint'a sa de-a deveni cetatienu romanu si de-a fi statornice in Romani'a, cerédu a i se deschide calea pe care se ajunga a fi onoratu cu unu asemenea dreptu.

b) Acte in regula pentru starea sa civila.

c) Unu certificatu originalu dela ministeriulu de esterne alu patriei sale primitive, constatandu că a avut si a practiatu acolo, celu putinu diece ani, drepturile civile si politice; că este liberu a emigrá dela aceea cetatienie si că pana la dat'a acelei liberari, candu s'a retrasu de acolo, nu a planatu asupra'i nici o péta pentru vre unu delictu séu crima si nici interdictiune séu falimentu.

d) Dovedi despre capitalurile, starea, professi'a séu messeri'a ce esercita; si

e) Unu certificatu dela primari'a comunei, unde si-a asediatu domiciliulu realu, dupa venirea sa in tiéra.

Dupa implinirea anului alu cincilea dela prim'a cerere, va presentá din nou consiliulu de ministri o alta petitiune legalisata, repetitóre declaratiei sale anterióre si cererii de a i se dá in-pamentenirea, depunendu certificatul primari'e unde domiciliédia, doveditoriu intreprinderii cu care s'a ocupatu, onestitatea cu care s'a purtatu si că in totu timpulu acelu cinci ani trecuti, fara se recurga la vr'o protectie straina, a participatu la tôte darile si sarcinele catra statu, judetiu si comuna, pac-tidiandu totu-d'aun' in relatiunile sale cu nationalii locali in societatea romana.

Dupa implinirea a diece ani dela prim'a cerere, va presentá consiliulu de ministri o ultima petitiune legalisata, repetandu cererile anterióre si depunendu érasu unu certificatu in aceeași regula dela primari'a locala care certificatu, de asta data va mai contineva incredintarea, din partea primariului, că solicitatoriulu indigenatulu a doveditu prin faptele sale că s'a indentificatu cu portulu si obiceiurile romane, că a invetiatu a ceti si a scrie, ori, celu putinu, macaru a vorbi in destulu de bine limb'a romana, precum si daca densulu a des-velitu in decursulu stagiului sentimente de patriotismu romanu folositóre tieriei.

Actulu prin care consiliulu de ministri va statuá asupra unei asemenea cereri, precum si tôte petitiile cu certificatele enumerate mai susu, voru fi inaintate cu Mesagiu Domnescu, mai antaiu Adunarii Deputatiloru si apoi a Senatului, la comisiunile caror'a solicitatoriulu va potea se se presinte séu se fia chematu pentru orice constatare.

Admiterea cererii, adeca acordarea insusirii de romanu, la fia-care adunare, se face cu doue treimi de voturi din numerulu integralu care este hotaritu pentru compunerea fia-carui Corpu Legiuitoriu.

Candu astfelu ambele adunari voru fi hotaritu acordarea insusiri de romanu, Domnulu, dupa avisulu consiliulu de ministri, va potea acordá sanctionarea si promulgarea decretului de naturalisatiune ale carui consecintie, de dreptu, inceptu din dio'a publicarii acestui decretu in „Monitoriulu Oficialu“.

B. Stagiulu de diece ani se reduce la siése ani pentru strainulu in conditiile aretate mai susu la liter'a A, care s'ar fi casatoritu si ar avea copii nascuti cu o Romanca; in asemenea casu formalitatile sunt aceleasi cu derogare numai la termine, asia că actele prescrie a se face la midiloculu stagiului se facu in alu treilea anu dupa prim'a cerere, ér' cele ulterióre se facu dupa implinirea anului alu siéselea.

C. Pentru strainulu in conditiunile aretate la literile A si B, care dupa veritatea de notorietate publica, a facutu tieriei servitie importante, séu care au adusu in

salutandu totu coprinసు, inpreuna pe fratele Jacobu, remanu cu profunda stima, si pururea ascultatori

Alu multu pretiuitei D-tale celu mai sinceru

Muresianu m. p.

Clarissime Domine!

Brasiovu 29/3 1861 *)

Dela H. D. Comite Rosetti a sositu la Efori'a scóloru gimn. romane din Brasiovu unu ursoriu, unde aduce aminte barbatiloru de litere, carii se apucara de traducerea opuriloru clasice romane, si cere pe lun'a viitorului Maiu, cá la terminu, ce espira pentru Swetoniu, si pentru Jornandes (Jordanes), cu tôte că mie mi s'a datu acestu din urma dupa epistol'a D. Munteanu numai la 30/12 1861 si eu am primitu din man'a D-lui Puscariu abia 29/3 1862 pe Jordanes, latinesce, că Tacitus alu D-tale cu note latine pede desuptu. Te rogu dara prea frumosu, se binevoiesci a 'mi midioloci, cá se'lu potu predá tradusu deodata cu Tacitus.

Totulu e 13 cóle si 1/3, prin urmare se poté lasá si radimá in omenia mea, care ce nu potu implinii nu apromitu; éra déca III. S'a D-lu Conte nu ar binevoii a se multumi cu acésta, atunci eu ilu rogu se faca bine se'si aléga pe altulu.

Cu aceste recomandandume buneivointiei D-Vóstre, si spuinde, că prea onor. familia a D-Vóstra se afla sanatósa si in pace, remanu cu profunda reverintia

Alu D-Vóstra prea obligatu

Andr. Muresianu m. p.

*) Din contestulu acestei epistole se vede limpede că aci in anu este eróre. Acésta epistola nu e scrisa in 1861, ci din 29 Martiu 1862 adressata lui Baritiu la Bucuresci, unde se aflá elu pe atunci in missiune data de cátra municipalitate si de cátra tôte comunele din districtulu Barsei, spre a midioloci la camere si la Domnulu tieriei deschiderea unei cali ferate prin vreo strimtóre a Carpatiloru. A. Murasianu doria, cá Baritiu se se intielega si cu C. Rosetti asupra traductiuniloru si se'i céra unu altu terminu, cum s'a si facutu.

Red.

tiéra o industria, inventiuni utile séu talente distinse, ori a formatu in tiéra stabilimente mari de comerciu séu de industria, se poté reduce stagiulu la trei ani; formalitatile voru fi aceleasi prescrie la liter'a A, implinindu-se unele la prim'a cerere, altele in alu douilea anu si cele ulterióre dupa incheierea anului alu treilea.

D. Pentru cá nascerea si crescerea unui neromanu pe teritoriulu tieriei se'i faca perspectiva dreptului la in-pamentenire, trebeu urmátorele conditiuni:

a) Parintii sei se fi fostu cetatieni cu drepturi civile si politice ai unui statu esistentu organisatu, autonomu si de sine statatoriu si se fi locuitu diece ani in Romani'a; éra elu, fiulu, nascutu si crescutu in tiéra, se fia in totulu identificatu cu limb'a, portulu si moravurile nationale romane.

b) Candu ast-feliu va fi, elu va declará, in anulu antaiu dupa ce a atinsu maioratulu, la consiliulu de ministri, printr'o petitiune legalisata, voint'a sa de a nu urmá nationalitatea parintelui seu si cererea sa de a fi indigenatu in Romani'a, depunendu acte doveditóre că intr'unesc conditiunile de mai susu si că nu este consideratu cá supusu protectiunii straine subt care a fostu parintele seu.

Acordarea indigenatului, in casulu acesta, se dá fara stagiulu, prin filier'a statornice mai susu la liter'a A; ér' déca solicitatoriulu, pe langa iutr'unirea celorulalte conditiuni, va fi casatoritu si va avea copii nascuti cu o Romanca, atunci votulu Corpuriloru Legiuitóre, pentru acordarea indigenatului, este numai cu maioritatea absoluta ordinara.

E. Dreptulu de a deveni deputatu séu senatoru in Adunarele Legiuitóre, precum si dreptulu de a ocupá functiunile de ministru alu tieriei, ori reprezentantu alu tieriei, séu administratoru ori directoru de scóla publica, séu judecatoriu la inalt'a curte de cassatiune, ori alta functiune dintre acele inamovibile, séu primariu ori ajutoriu de primariu, aceste drepturi sunt acordate in-pamentenitulu, de ori-care categorie, numai pentru succesorii sei, adeca numai fiii sei, nascuti si crescuti romani, inceptu, la maioratulu loru, a usá de atari drepturi, cá avendu densii deplina si perfecta insusire de nationalisati romani.

F. In respectulu art. 3 din Constitutie, care nu permite colonizarea Romaniei cu poporatiuni de ginte straina, prin urmare nici invasiuni deghisate de individi nomadi, fara capataiu si fara patria, se declara că ori ce individuu s'ar introduce in Romani'a fara se aiba dreptulu de cetatienu alu tieriei de unde vine, prin urmare fara dreptulu, care deschide perspectiv'a la indigenare in Romani'a, este consideratu cá vagabond, tractatu in consecintia si espulsu din tiéra conformu legiloru speciale.

Eventual'a participare a unoru asemeni individi la tôte datoriile, sarcinele si darile catra Statu, judetiu si comuna, precum si vechimea oplosirii in tiéra prin strecurari in ori ce modu si de orice felu, nu creédia nici unu dreptu in favórea loru de a fi considerati cá indigeni si cu atátu mai multu nu le creédia nici o perspectiv'a de a se incercá candu va se solicite vr'unu dreptu dintre acele ale cetatienii romane, si nici potu se se folosésca de vr'o protectiune straina ce ar cautá a si-o innová aici.

G. Numai pentru acésta una si singura data, se va derogá dela principiile statornice la liter'a F, in favórea strainiloru aflati dejá in tiéra introdusi de mai nainte si standu fara vr'o positie regulata.

Strainulu de ori ce ritu séu confesiune religiósá, care va fi nascutu si crescutu in tiéra, esitu din parinti asemenea nascuti si crescuti in tiéra, déca nici elu nici parintii sei nu au recursu nici odata la vr'o protectie straina si au indeplinitu neinctatu fara nici o siovaire séu sustragere tôte datoriile, sarcinele si darile catra Statu, judetiu si comuna; daca este indentificatu in totulu cu limb'a, portulu si moravurile nationale romane; déca nu planédia asupra'i nici o pata pentru vr'unu delictu, crima, interdictiune ori falimentu; déca purtarea lui in tôte interprinderile a fostu onesta si déca a practisatu la nevoile publice cu nationalii tierii in societatea romana; unu asemenea strainu, care indeplinesce aceste conditiuni, va potea dobandi drepturile de cetatienu romanu prin aceiasi filiera, cu acelasi stagiulu si cu aceleasi conditiuni de probe, forme si procedure, statornice la liter'a A, dispensatu fiindu numai de singur'a conditiune privitóre la posederea anterióra a cetatieniei vr'unui Statu.

Strainulu aflatu dejá in tiéra, care pe langa intr'unirea tuturoru conditiiloru de mai susu, va fi in vr'unu casu dintre acele aretate la literile B si C, sau care, servindu in armata, a luat parte activa subt stégulu Romaniei in campulu resbelului purtatu de Romani'a, va potea fi dispensatu de ori ce stagiulu, dobandindu insusirea de cetatienu romanu prin aceiasi filiera si cu aceiasi regula prescria la liter'a A.

Terminulu in care va fi primita petiti'a legalisata cu cererea indigenatulu dela ori-care din acei indicati aici, la liter'a G, este marginitu la siése luni de dile cu incepere din din'a candu present'a lege va fi promulgata.

In-pamentenirea data unuia dintre acesti straini, pe temei de informatiuni false séu acte neintemeiate, poté fi revocata prin filier'a justitiei tieriei, dupa o espressa contestatiune sprijinita cu probe.

H. Redacti'a anterióra a art. 7. din Constituti'a tieriei, dela a. 1866, remane suprimata si legea presenta va servi cá art. 7 alu Constitutiei.

Ori-ce alte legi, regulamente si dispositii, contrarii legiei de fatia, sunt si remanu abrogate.

Costinu Braescu.

NB. Restrictiunile si celelalte garantii de fondu forme si proceduri, ce le am descrisu in acestu alu meu proiectu de lege, mi se paru a fi indispensabile pentru economi'a nationalitatii romane; numai cu aceste garantii eu aderedi a se modificá redactiunea in vigóre astadi a art. 7 din Constitutie.

Catre acestea, urmédia se facu o singura mentiune

aceia adica că este discutabilu déca ar trebui, séu nu, a se adaoge la finele acestui proiectu de lege, următoarea frasa:

„Fara inse a se judeca, pentru termenele pe „care sunt facute, ingagiamentele internationale, coprinse „in conventiunile de comertiu, care déjà sunt legiferate.“

Costinu Braescu.

Adeverulu asupra mortii principelui Louis Napoleon.

Raportulu locotenentului Carey.

„Dupa ce aflaiu că Alteti'a Sa imperiala ar întreprinde la 1 Iunie o recunoscere, spre a gasi unu locu pentru campamentulu dilei urmatore, me oferiu a'lu insoti, de orece cunosceamu terenulu dintr'o excursiune de mai inainte. Cererea mi se acorda: inse in acelasi timp fuu avisatu de catra colonelulu Harrison a nu me amesteca de locu in ordinele principelui, de orece densulu (Harrison) doresce că tota onorea alegerii locului de campare se se cuvina principelui. Putinu inainte de plecare veduiu că nu se facusera pregatiri pentru nici o escorta si me adresaiu in acesta privintia maiorului de brigada alu cavaleriei. Primiiu ordinele necesare si la 9 ore si jumetate siése calareti de ai capitlanului Bettington stau gat'a d'inaintea cuarthierului generalu. Porniramu deci cu acestia si cu unu Zulusu amicu. Pe de alta parte siése Basutosi din corpulu capitanului Shepstone aveau ordinulu de a ne insoti si inainte de a trece riulu sangerosu, tramiseiu dupa acesti omeni. Solulu tramisu se întorse cu responsulu, că ei ne voru esi inainte pe cost'a unui delu, intre colinele Incenzi si Itelezi. Atunci tramiseiu solulu inca odata, insarcinandu'lu se se întorca aducendu cu sine escort'a.“

„La flanculu nostru din drept'a si din stang'a vedeamu despartimente tari de tiraliori bazutosi. Ajungendu in valea dintre cele doue coline, ne lasaramu jos, de orece voiamu se fisamu cu compasurile nostre positiunea catoru-va coline. Colonelulu Harrison veni calare si ne comunica, că cavaleri'a generalului Marshall e gat'a de plecare.“

„Dupa ce se duse, propuseiu principelui se asteptamu restulu escortei. „Nu e de lipsa, raspunse principele, că-ci suntemu destulu de tari.“

„Dupa ce percurseramu o mila si jumetate, ajunseramu pe unu siru de coline stancose si dominante, dincolo de riulu Iliotozi. Propuseiu se descalecamu aci; inse principele observa că mai bucurosu ar voi se se oprésca in apropierea riului. Ne opriramu aci o jumetate de ora, ocupandu-ne cu schitari si cu observatiuni cu ochianulu. Nezarindu pe nimeni, inaintaramu pana intr'o vale la unu kraal*) si acolo descalecaramu, luandu sieile de pe cai. Nu luaramu nici o mesura de precautiune, de orece presupuneamu că nu se afla Zulusi prin apropiare. Principele era ostentitu si se intinse jos langa o coliba. Omenii facura cafea, era eu faceamu recunoscere cu ochianulu. La 3 ore si 35 minute propuseiu se plecamu. Alteti'a Sa imperiala raspunse: „Se mai asteptamu diece minute“; inse déjà dupa cinci minute dete ordinulu cuvenitu. Eu trasmiseiu ordinulu mai departe si me duseiu se'mi aducu calulu dintr'o holda. Pusesemu déjà siéua pe elu si incalcasemu, candu audiui pe Alteti'a Sa imperiala dandu ordinulu: „Gat'a de incalcare!“ Intorseiu capulu si'lu veduiu cu peciorulu in scara. In acelasi timp dedeiu ordinulu: „Incalecati!“ si zariu, in momentul candu omenii se aruncau pe siei, fetiele negre ale Zulusiloru la o departare că de 20 yardi, navalindu prin holde spre noi. Ei scósera unu strigatu si descarcara armele asupra nostra, pe candu noi plecaramu in góna. Credeamu că toti sunt calari si socotiiu că e mai bine se trecemu de érba cea mare inainte de-a ne opri, de orece sciamu că carabinele omeniloru nu erau incarcate. Cunoscendu din esperintia cătu de reu inpusica Zulusii, nu me asteptamu că cineva se fia ranitu. De aceia, apropiandune de unu tufisiu strigaiu: „Trebuie se ne adunamu pe cealalta parte! Veghiati la retragerea fiacaruia din noi!“ Candu me uitaiu inapoi, veduiu că o parte ne urmă, pe candu cealalta incercă a ne esi inainte pe la stanca, spre a ne taiá retragerea printr'o vale prin care trebuia se trecemu. Intr'aceia eramu espusi unui focu aprigu si, dupa ce trecuramu tufisiulu, unulu din omeni imi dise: „Me temu că principele e ucisu.“ Me oprii, me uitaiu inapoi, si, zarindu calulu principelui pe cealalta parte a tufisiului, ilu intrebaiu déca ar folosi ceva se ne întorcemu. Zulusii trecusera déjà preste locul unde trebuise se cada si omulu imi aretá Zulusii cari cautau se ne incungiure pe la stanga. Asteptaiu pana sosira si ceilalti omeni si apoi alergaiu mai

departe spre a cautá o trecetóre preste riulu Tombocho.“

Acestu raportu dovedesce, că locotenentulu Carey a fugitu intr'unu modu rusinosu, fara a întorce macaru capulu, intrecendu in fuga pe soldatii ceilalti si parasindu fara rusine pe camaradulu seu de arme, pe principele neesperimentatu, supt ale carui ordine i-se poruncise se stea, precum si pe cei doui soldati cari si-au gasitu mórtea in acesta intemplanu.

Depositiunile soldatiloru din escorta sunt inse deslusite, concordante intre ele si avendu tota aparintia adeverului. Aceste depositiuni au fostu facute supt juramentu, in fati'a comisiunii de ancheta, presediuta de maiorulu Marshall si constituita spre a aduná marturisirile celoru scapati cu viétia din acea espeditiune: locotenentulu Carey, sergentulu Willis, caporalulu Grubb, soldatii Letoga si Cochrane si Zulusulu care servea de caleuza.

Vomu reproducemu, dupa „la France“, unu resumatu alu acestoru depositiuni, dinpreuna cu reflexiunile pe care le face diariulu parisianu.

(Va urmă.)

ACADEMIA ROMANA.

Sesiunea extraordinara.

Procesulu-verbalu Nr. 15.

Siedinti'a din 10 Iunie st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9 ore a. m.

Procesulu-verbalu alu siedintiei precedente, dupa ore-cari rectificari, se verifica.

La ordinea dilei continuarea discutiunei asupra proiectului de statute ale Academiei.

Se dá lectura amendamentului propusu in siedinti'a trecuta de d-nii Ionescu si Stefanescu.

D. Odobescu sustiene redactiunea proiectului. Dupa amendamentulu propusu, d-sa argumentéda că siedintiele ordinari séu septemalanu, n'ar fi possibile, că-ci de nu aru veni membri in numerulu indicatu, sau de ar lipsi numai unulu, atunci toti cei ce aru fi venitu aru fi paralisati de a face ceva. Acéstá nu numai ar inpedecá ide'a dominantá de permanentia, dara ar face si nedreptate membriloru aceloru cari ar veni, că-ci atunci ei aru perde si timpulu si dreptulu la diurna. Apoi lucru s'a judecatu prin votarea art. 5, care dice că activitatea Academiei se exercitá sau de corpulu intregu, sau de sectiuni, sau de comisiuni. Nu e bine a se restränge cursulu activitatiei acestia subordinand'o la numeru, din contra se se lasé tota latitudinea pentru membrii cei mai activi. In cele din urma d-lui declara, că admite a se adaoga, că de nu voru fi membri in numeru mai mare siedintiele se se considere cá conferentiali.

D. Romanu dice, că acestu articolu este din cei mai inportati, pentru că din elu se prevede permanentia activitatiei Academiei, si din acéstá cauza crede că trebeu se se preciseze bine; de aceea propune se se întorca la comisiune spre a'lu redige din nou.

D. Babesiu observa, că dupa ori-câte discutiuni s'au facutu, e vederatu că adunarea inca nu e in destulu luminata: articolulu propusu de proiectu póte dá locu la interpretatiuni diverse. E de doritu a se precisá mai bine, de aceea sustiene propunerea d-lui Romanu.

D. Laurianu propune amendamentulu urmatoriu la al. 2 in jos.

„Siedintiele septemalanu se tienu sau de intregulu corpulu academicu, sau de sectiuni, sau numai de comisiuni; dilele si orele se voru determiná printr'unu regulamentu.

„Siedintiele ordinare septemalanu se potu tiene in presentia unei treimi a membriloru actuali.

„Siedintiele sesiuniloru generali se potu tienea numai in presentia maioritatiei absolute a membriloru actuali“

In sustinerea acestui amendamentu, d-lui releva cestiunea diurnelor: se nu se confunde acéstá cu valórea sau validitatea lucrariloru; că-ci daca in aceste siedintie se va stabili a se luá resolutiuni serióse, apoi ele trebeu se fia mai bine reprezentate; numerulu de a treia parte crede că este indispensabilu. Cátu despre diurne, d-lui afirma că e dreptulu că cei ce voru veni se le primésca.

D. Maiorescu, lasandu cestiunea diurnelor la o parte, arata scopulu siedintieloru acestora si misiunea ce o au in perspectiva. Nu'si póte esplicá nedumiririle de cari se ocupa unii din membri. Siedintiele acestea dice d-lui, nu au a lucrá cu conclusiuni; au a ascultá comunicatiuni, a face lecturi, a studiá diversele lucrari, si rolulu acesta póte se fia celu mai inportantu. Ast-felu ele voru manifestá o activitate regulata.

D. Aurelianu sustiene că siedintiele de septemana se se póta tienea cu ori-ce numeru de membri; cu atáta mai multu că nu au a luá decesiuni de competinti'a sesiunei generale. In aceste siedintie se primescu si se citeacu memori; se trimitu sectiuniloru spre a le discutá, se facu comunicatiuni literarie si sciintifice. Asia se urmădia in o multime de societati literare si sciintifice si nu vede pentru ce s'ar urmă intr'altu felu la noi. Marginindu-se numerulu membriloru, s'ar potea intemplá, cá Academ'i'a se tienea numai câteva de aceste siedintie, si cu modulu acesta caracterulu de parmanetia ar deveni ilusoriu.

Se deschide discutiunea asupra art. 10.

D. Stefanescu atrage atentiunea Academiei asupra acestui articolu, că-ci de s'ar primi astfelu ar atrage consecintie fórté grave: s'ar potea alege membri actuali onorari si corespondenti; s'ar potea decerne premii s. c. l. numai cu dóue treimi din a trei'a parte din nume-

relu totalu alu membriloru actuali, care din 36 este numai 12. Se vorbesce, este adeveratu, de esceptiuni; dara una din esceptiuni este art. 22, care se refere totu la art. 10; astfelu că 8 membri potu votá unu membru actualu. Acéstá nu se póte admite.

Puindu-se la votu amendamentulu d-lui Laurianu dupa alineate, celu antaiu se admite si de comisiune si de maioritate, éra celu urmatoriu intr'unindu paritate de voturi, se amana a se pune la votu in siedinti'a de mane.

Se deschide discutiunea asupra art. 10 din proiectu, devenitu 11. Dupa putine esplicatiuni, in acordu cu comisiunea, se amendéda si se admite cu următoarea redactiune:

„Decisiunile Academiei in siedintiele ordinare, atátu ale intregulu corpulu, precum si ale sectiuniloru si comisiuniloru, se potu luá in genere cu maioritatea voturiloru membriloru presenti, atunci inse numai candu se afla fatia celu putinu o a trei'a parte, plus unulu din membrii actuali ai corpului, ai sectiuniloru, sau ai comisiuniloru.“

Orele fiindu inaintate, siedinti'a se ridica la 11 si jumetate ore.

Presiedinte Ioanu Ghica.

Secretaru ad-hoc, G. Sionu.

Procesu-verbalu Nr 16.

Siedinti'a din 11 Iunie st. v. 1879.

Siedinti'a se deschide la 9 1/2 ore a. m.

Dupa lectur'a si verificarea procesulu-verbalu alu siedintiei precedente, se comunica o adresa a d-lui I. Sioimescu, care inaintéda 35 esemplare din oper'a sa „Diurpane ultimulu decebalu alu Daciei spre a se avea in consideratiune la concursulu premieloru Nasturelu, cá, cartea cea mai bine scrisa in anulu curentu.

La ordinea dilei discutiunea asupra proiectului de statute.

D. presiedinte aduce a-minte că alianeatulu finalu alu articolului 9, votatu in siedinti'a precedentá, fiindu amendatu si amendatulu cadiendu prin paritate de voturi urmădia a se discutá spre a se complectá.

D-nii Cretulescu si Babesiu sustienu, că nu e necesitate a se completá, ci a se lasá astfelu fara nici o adaogire.

Se mai urmădia ore-cari discutiuni, dupa cari se admite redactiunea următoare: „Siedintiele următoare ordinare septemalanu ale Academiei, sectiuniloru si comisiuniloru, se tienu cu numerulu membriloru presenti ori căti ar fi.“

La ordine, discutiunea se deschide asupra articolului 11.

D-nii Laurianu si Stefanescu propunu cá inainte de acéstá se se intercaledie unu articolu nou relativu la maioritatea cu care se ia decisiunile principale in sesiunea generala. D-loru depunu unu amendamentu, care, dupa ce se combate de o parte din membri, se primesce dela d. Hasdeu unu sub-amendamentu. Dupa mai multe discutiuni ambele amendamente se inbina cu următoarea redactiune:

„Art. . . . Decisiunile Academiei in sesiune generala se iau de regula cu maioritatea membriloru presenti inse discutiunile relative la alin. b, d, e, f, l, si m din art. 7, nu se potu luá de cătu cu doue treimi a voturiloru membriloru presenti. In casu inse de a nu se potea obtienea doue treimi la votarea in doue siedintie consecutive, va fi de ajunsu in a trei'a siedintia votulu maioritatiei absolute.“

Acestu articolu subscrisu si sustienutu de domnii Stefanescu, Chintescu, Caragiani, Laurianu si Hasdeu, dupa mai multe deliberatiuni punendu-se la votu se primesce cu maioritate.

Art. 13 si 14 se primescu fara discutiune.

La art. 15 relativu la alegerea presiedintiloru si vice-presiedintiloru, d. Stefanescu propune unu amendamentu, care cere se se dica că, „acestia nu potu fi realesi de cătu dupa trei ani“, éra d. Romanu care cere se se dica numai că: „potu fi realesi“. Ambele amendamente se punu la votu si se respingu; aricolulu intregu se votéda asia cum figuréda in proiectu.

La art. 16, relativu la alegerea secretariului generalu, d. Laurianu arata că in comisiune emitiendu-se ide'a că secretariulu se fia perpetuú, dupa esemplulu altoru Academii din Europ'a, d-lui nu s'a unitu, si atuncea comisiuniunea a convenitu a admite septenatulu. Dara d-lui nu admite acéstá innovatiune pentru cuventulu că póte se aiba de resultatu inconvenientu suparatóre, ci prefera a se mentienea dispositiunea statuteloru vechi a se alege adeca in totu anulu.

D. Maniu sustiene si se pronuntia pentru alegerea pe siépte ani.

D. Sionu se declara pentru propunerea domnului Laurianu.

D. Aurelianu combate argumentele de inconvenientu. Nu crede că acestea ar veni vre-o data, fiindu că actiunea si activitatea secretariului generalu este prescisa si precisata prin statute. Apoi este bine că se se creodie o traditiune: secretariulu se represinte continuitatea permanentiei si a lucrariloru Academiei.

Inchidiendu-se discutiunea, se consulta adunarea si punendu-se la votu articolulu din proiectu se primesce cu maioritate.

Art. 18, 19 si 20 cari inchie partea I. a statuteloru cu ore-care mici rectificari de termini, se adoptéda cu maioritate.

Orele fiindu inaintate, siedinti'a se ridica la 11 si jumetate ore.

Presiedinte, Ioanu Ghica.

Secretaru ad-hoc, G. Sionu.

*) Unu catunu de câteva colibe.

Sciri diverse.

— (Cerculariu.) „Telegrafulu rom.“ in numerulu seu 78 din 7 Iuliu st. v. publica unu cerculariu prin care se convoca conferentie invetiatoriloru gr-or. pe diu'a de 10 Augustu a. c. Acele conferentie invetiatoresci, care voru dura 5 zile adeca pana in 15 Augustu, se voru tine in urmatoarele localitati si adeca: 1. Sibiu, 2. Alb'a-Iuli'a, 3. Dev'a, 4. Idicelu, 5. Cojocn'a, 6. Brasiovu, 7. Sighisiór'a, 8. Abrudu, 9. Fagarasiu, 10. Deju. De conducetori ai conferentieloru invetiatoresci pentru anulu acesta sunt denumiti: pentru cerculu Sibiiului, professorulu dela institutul archidieceanu pedagogico-teologicu Dimitriu Comsia; pentru cerculu Alb'a-Iuli'a, parochulu din Bucerdea-Vinosa Teodoru Popu; pentru cerculu Dev'a, invetiatorulu si directorulu scolei din Hatiegu Vasiliu Florianu; pentru cerculu Idicelu, professorulu Pavelu Besia; pentru cerculu Cojocn'a, parochulu din Cojocn'a Teodor Ciortea; pentru cerculu Brasiovu, invetiatorulu si directorulu dela scol'a capitala normala de acolo Georgiu Belissimus; pentru cerculu Sighisiór'a, invetiatorulu si capelanulu de acolo Dimitriu Moldovanu; pentru cerculu Abrudu, professorulu George Parau dela gimnasiulu din Bradu; pentru cerculu Fagarasiu, parochulu din Gridu Iacobu Urdea; pentru cerculu Deju, invetiatorulu si capelanulu din Borgo-Bistritia Simeonu Monda.

Obiectele ce voru fi a se debate in conferentiele invetiatoresci pentru anulu acesta voru fi urmatoarele:

1. Cari inprejurari inpedeca inca si astadi progresulu invetiamentulu poporulu; apoi propuneri practice pentru delaturarea acelor.

2. Darea de parere spre compunerea unui planu de invetiamentu, prin care se se pota satisface articolulu de lege XVIII din anulu 1879, privitoriu la invetiamentulu obligatoriu alu limbei magiare in scolele poporale romane greco-orientale din archidiecea, care articolu de lege se alatura aci in mai multe esemplare spre studiere.

3. Pe ce cale si-ar pota invetiatorii scoleloru nostre poporale insusi mai cu inlesnire cunoscintia limbei magiare in estensiunea prestinsa de lege.

4. De ore-ce in anulu trecut cele mai multe conferentie invetiatoresci si-au esprimitu dorintia de a se constitui in reuniuni invetiatoresci, ba unele si-au si compusu statute si s'au constituit, consistoriulu pentru a inlesni efectuarea intentiuniloru demne de tota laud'a ale invetiatoriloru nostri pe de o parte, de alta parte pentru a se ajunge o uniformitate a statuteloru reuniuniloru, comunica aci sub unu proiectu de statute care consistoriulu l'a a aflatu mai corespunditoriu spre luare de basa pentru casulu, ca invetiatorii dela conferentiele invetiatoresci aru voi se se constituie in reuniune invetiatoresca.

5. Dupa deliberarea cuviincioasa si cu seriozitate, precum se pretinde dela unu corpu maturu invetiatorescu a obiectelor de sub punctele 1—4, se pote pune la ordine deslegarea si a altoru intrebari din sfera pedagogica-didactica, ce se voru propune de conducetori sau de altu membru alu conferentiei si se voru incuviintia si admite la desbatere cu invoirea membriloru conferentiei.

— (Necrologu.) Julian'a Popu preotésa din comun'a Lepindea, inpartasita cu ss. taine adormi in Domnulu dupa unu morbu greu si indelungatu, in 4 Iuliu a. c. in etate de 49 ani. Inmormentarea a avutu locu in 6 l. c. Fia'i tierin'a usiora!

— (Inmormentarea principelui Napoleon) alu carui cadavru a fostu adusu in Angli'a, a avutu locu intre mari pompe funebrele in 12 Iuliu la Chislehurst.

— (Magiarisare.) Precum citimu in ministerialulu „Pester Lloyd“, ministrulu ungurescu de culte si instructiune a scrisu unu premiu de 700 fl. v. a. pentru publicarea unei „Liturgie gr. cath. in editiune autentica magiara.“ Numitulu diariu lauda forte aceta mesura pe care o numesce „unu bunu serviciu facutu ideei de statu magiaru.“

— (Economicu.) Din Monoru ni se scriu urmatoarele: Tempulu pe aicea este forte princiiosu economiei; ploua candu trebuie, secerisulu secariloru a inceputu; celelalte bucate dau cele mai bune sperantie; fenu in abundantia; vitele sunt cu pretiu bunu.

Contractulu Socialu.

De J. J. Rousseau.

(Urmare.)

Cartea a Dou'a.

Capitolulu I.

Suveranitatea este inalienabila.

Consecinti'a prima si cea mai inportanta, ce resulta din principiile stabilite pana aci este: ca singuru numai vointi'a generala pote dirige fortiele Statului spre scopulu institutiunei sale, care este

binele comunu; de orece deca opozitiunea intereseloru particulare au facutu necesara infintierea societatiloru, apoi erasi numai acordulu acelorasiu interese le au facutu posibilu. Tocmai aceea ce au comunu acele interese diferite constitue legatur'a sociala si deca nu ar esista unu punctu in care se fia tote interesele de acord, nu ar potea esista nici o societate. Prin urmare, societatea trebuie se fia guvernata singuru numai prin acelu interesu comunu.

Afirmu deci, ca suveranitatea nefindu altu, decatu exercitiulu vointiei generale, nu se pote aliena nici-odata si ca suveranulu, care nu este decatu o fiintia colectiva nu pote fi reprezentatu, decatu numai prin sine insusi: puterea pote fi transmisa, dara nu vointi'a.

In fapta, de si nu este imposibilu ca o vointia particulara se fia de acord in oresicare punctu cu vointi'a generala, totusi este imposibilu ca unu astfelu de acord se fia durabilu si constantu, pentru ca vointi'a particulara, prin natur'a sa, tinde la preferentie. Si este inca cu multu mai imposibilu de a avea unu garantu pentru acestu acord, chiaru si candu elu ar esista in totudeuna, ce nu ar fi efectulu artei, ci alu intemplerii orbe. Suveranulu pote se dica: Eu voiescu acuma aceea ce voiesce cutare omu, seu aceea ce dice ca voesce, dara elu nu pote dice: aceea ce va voi maine acelu omu va fi si vointi'a mea, pentru ca este absurdu ca vointi'a se se incatusiese pentru viitoru si afara de aceea nu depinde dela nici o vointia se consimtia la unu ce contrariu binelui fiintiei voitore. Deca unu poporu deci, promite simplu de a fi ascultatoru, prin acestu actu elu se disolve si perde calitatea sa de poporu. Indata-ce elu are unu domnu, nu mai este suveranu si din momentulu acela corpulu politicu este nimicitu.

Cu aceta nu se dice inse, ca ordinele siefiloru nu aru potea trece ca vointia generala, pana ce suveranulu avendu libertate de a se opune nu o face. In unu astfelu de casu, din tacerea universalu se pote conchide la consimtiementulu poporulu.*) Aceta va fi explicatu pe largu.

Capitolulu II.

Suveranitatea este indivisibila.

Din aceiasi cauza prin care suveranitatea este inalienabile este ea si indivisibila pentru-ca vointi'a seu este generala**) seu nu, ea seu este a intregulu poporu seu numai a unei parti a lui. In casulu primu declaratiunea acestei vointie este unu actu de suveranitate si devine lege; in casulu alu douilea, ea nu este, decatu o vointia particulara seu unu actu de magistratura, celu multu unu decretu.

Inse politicii nostri, nepotendu divide suveranitatea in principiulu seu, o dividu in obiectulu seu: ei o inpartu in fortia si in vointia; in puterea legislativa si in puterea executiva, in dreptulu de inopitu, de justitie si de resbelu, in administratiune interna si in puterea de a tracta cu strainulu: aci confundandu tote aceste parti, aci separandule. Ei facu din suveranu o fiintia fantastica si fragmentara, ce samana ca si candu ar voi se compuna pe omu din mai multe corpuri, din care unulu se aiba numai ochi, alu douilea numai bratie si altulu numai peciore si nimicu mai multu. Se dice, ca siarlatanii din Japoni'a desmembradia unu copilu in vederea spectatoriloru, dupa aceea aruncandu tote acele membre unulu dupa altulu in aeru facu ca copilulu se cadia erasi viu si intregu la pamentu. Cam acestea sunt apucaturile de prestidigitatori ale politiciloru nostri; dupace au desmembratu corpulu socialu, prin o apucatura de escamatori demna de unu tergu (bilciu) apoi aduna erasi bucatile de nu pote sci niminea in ce modu o facu.

Aceta erore vine de acolo, ca nu si-au facutu notiuni clare despre auctoritatea suverana si ca au consideratu ca parti ale ei, acelea ce nu sunt de catu emanatiunile ei. Astfelu de esemplu, actulu de a declara resbelu si acela de a incheia pace au fostu considerate ca acte ale suveranitatii, ce nu pote fi, de orece fiacare din aceste acte nu este o lege, ci simplu numai aplicatiunea legii,

*) Seu si la incapacitatea de a avea o vointia nedependinta, candu poporulu este intimidatu, coruptu seu terorizatu prin unu guvern despoticu seu prin o reactiune usurpatore, ce'i au surprinsu vointi'a.

Not'a Traduct.

**) Pentru ca vointia se fia generala nu este totudeuna de lipsa ca ea se fia unanima, este inse de lipsa ca se fia numerate tote vocile. Ori ce eschidere formalu distruge generalitatea.

Not'a lui J. J. Rousseau.

unu actu particularu, care determinadia casulu in care se se aplice legea, precum se va vedea claru, candu va fi ficsata ide'a legata de cuventulu lege.

Urmarindu in acelasu modu si celelalte divisiuni, apoi s'ar afla, ca de cateori crede cineva ca vede suveranitatea inpartita se insiela; s'ar vedea mai departe, ca drepturile care se considera ca parti ale acelei suveranitati sunt tote subordonate si presupunu totudeauna o vointia suprema, acarei executare o conditionadia acele drepturi.

Este imposibilu a spune, cata obscuritate au aruncatu aceta lipsa de esactitate, asupra decisiuniloru facute de auctori in materie de dreptu politicu, candu ei au voitu se judece dupa principiile stabilite de ei, asupra drepturiloru respective ale regiloru si ale poporaloru. Ori cine pote vedea in capitolulu III si IV alu carti prime alui Grotius,*) cum acestu barbatu savantu si traducetorele seu Barbeyrac se incurca si se retacescu in sofismele lor, de frica ca se nu dica prea multu seu prea putinu pentru scopulu lor si de a ofensa interese pe care aveau se le conciliedie. Grotius refugiatu in Franci'a, nemultumitu cu patri'a sa si voindu a curteni pe regele Ludovicu XIII, caruia i-au si dedicatu cartea sa, nu crutia nemica, pentru de a despoia pe popora de tote drepturile lor, pentru de a investi cu ele pe regi, prin tota art'a posibila. Aceta ar fi fostu si dupa gustulu traducetorelui Barbeyrac, care si-au dedicatu traducerea sa regelui Angliei George I. Dara din nefericire alungarea lui Iacobu II, pe care elu o numesce abdicare, ilu fortia a fi cu reserva, a se coti si a cautu preteste, pentru ca se nu declare pe regele Wilhelm de unu usurpatoru. Deca acesti doui scriitori aru fi adoptatu adeveratele principii, tote dificultatile aru fi inlaturate si ei aru fi totudeauna consecinti; dara ei atuncea aru fi trebuitu se spuna tristulu adeveru si n'aru fi curtenitu decatu numai poporulu. Dara cu adeverulu cineva nu i'si face carier'a si poporulu nu are de datu nici ambasade, nici catedre, nici pensuni.**)

*) Oplu seu intregu cunoscutu subt titulu „De jure belli et pacis“, au fostu multu tempu consideratu ca codicele dreptulu gintiloru.

Not'a Traduct.

**) Exemplulu celu mai elocintu pentru aceta este insusi nemuritorulu J. J. Rousseau, care pentru adeverurile proclamate, au suferitu esiliulu si persecutiunile cele mai neomenose, pana ce muri in miserie la Ermenonville langa Paris.

Not'a Traduct.

Telegrama particulara a „Observatoriului.“

— Bucuresci, 23 Iuliu 1879. Ministeriulu reconstruitu: Ioanu Bratianu presedinte si culte, Cogalniceanu interne, Boerescu externe, Kretiulescu lucrari publice, Sturdza finantie, avocatulu Stolojanu justitie, colonelu Lecca resboiu. Combinatiunea aceta place.

Anunciu inportantu. (76) 6—6

La fabric'a Crucereas'a, districtulu Muscelu (Romani'a), aproape de Campu-lungu, sunt

de vendiare 600 porci mari,

ingrasiati forte bine, carii se potu taia pentru macelarie, slanina, untura e. t. c. Doritorii se potu adresa chiar' la numit'a fabric'a.

Depuneri

de (81) 2—4

capitale pentru fructificare

se primescu la institutul subsemnatu

cu 5 1/2% interese fara denunciere, potendu-se ridicu depunerea ori-candu la momentu;

cu 6% interese sub conditiunea, de a se denuncia institutul ridicarea depunerii cu 3 luni inainte;

6 1/2% interese cu conditiunea, de a se insciintia ridicarea cu 6 luni inainte.

Interesele incepu in dio'a, care urmadia dupa dio'a depunerii capitalulu si inceta cu dio'a premergatore dilei, in care se ridica depunerea cu acelu adaosu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, care stau depuse la institutu celu putinu 15 zile.

La dorintia deponentelui se potu stabili in dio'a depunerii capitalulu si conditiuni speciale de esolvire, cari se insamna apoi in libelu si in cartea depunerilor institutulu. In atare casu restituirea depunerii urmadia dupa aceste modalitati speciale.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui se resolu totu-deuna in dio'a primirei.

Asemenea se potu efectui prin posta denunciari si radicare de capitale.

Sibiu in 11 Iuliu 1879.

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii.

Tipariulu lui W. Krafft in Sibiu.